

SVENSK POLITIK

Professorn Bo Rothstein vädjar: Rädda Liberalernas själ

UPPDATERAD 2022-10-21 PUBLICERAD 2022-10-20

Statsvetaren Bo Rothsteins pappa kom till Sverige som kvotflykting. Foto: Johan Wingborg/Göteborgs universitet

När statsvetarnestorn Bo Rothstein tog del av Tidöavtalet drabbades han av en existentiell insikt.

Om den flyktingpolitik som regeringen nu vill införa hade gällt i Sverige 1939 hade Rothsteins egen pappa Berth sannolikt mördats i Förintelsen och han själv aldrig blivit till.

Bo Rothsteins pappa kom till Sverige som judisk kvotflykting hösten 1939.

Regeringen som tillträdde i veckan vill minska antalet kvotflyktingar till Sverige från fjolårets nivå på 6 400 personer till 900 per år.

– Min far lyckades komma till Sverige den 16 september 1939 som kvotflykting. När jag läser det här avtalet och ser att man dramatiskt ska minska antalet kvotflyktingar har det en viss existentiell betydelse för min del. Med all sannolikhet hade min far som så många andra gått ett grymt öde till mötes om inte denna kvot hade funnits, säger Bo Rothstein.

Pappan Berth levde i en by söder om Wien när Hitler annekterade Österrike i mars 1938. 20-åringen flydde till Italien.

När Mussolini slår fast att alla judar som inte är italienska medborgare ska ut ur landet får pappan komma till Sverige.

Vi skulle inte öppnat gränserna på det sättet som vi gjorde 2015. Men kvotflyktingar är inte vilka flyktingar som helst. Det är personer som man vet svävar i livsfara

Sverige bedriver en restriktiv flyktingpolitik under upptakten av andra världskriget. Men det finns en kvot för judiska ungdomar som får komma till Sverige och lära sig jordbruk för att sedan ta sig vidare till Israel och Palestina. Österrikaren Harry Schein, som ska bli en känd affärsman och kulturpersonlighet i Sverige, får komma på samma kvot, enligt Rothstein.

– Jag ställer upp på att flyktingpolitiken inte varit bra. Vi skulle inte öppnat gränserna på det sättet som vi gjorde 2015. Men kvotflyktingar är inte vilka flyktingar som helst. Det är personer som man vet svävar i livsfara. Som riskerar liv och lem om de inte får komma till ett annat land, säger Bo Rothstein.

När han tog del av Tidöavtalet kände han sig tvungen att agera.

I söndags morse skrev statsvetarprofessorn till den tidigare Folkpartiledaren Bengt Westerberg, som han känner litet i egenskap av föredragshållare.

Bo Rothstein har vänt sig till tidigare Folkpartiledaren Bengt Westerberg med en vädjan.
Foto: Marc Femenia

Rothstein vädjade till Westerberg att försöka rädda det liberala partiets själ.

”Men den kraftiga sänkningen av antal kvotflyktingar skulle min far aldrig blivit insläppt i Sverige i februari 1939. Så inte jag, inte mina tre syskon, våra sex barn och inte våra nu tio barnbarn skulle ha funnits till. Jag vill därför enträget uppmana dig att gå i kontakt med de nyvalda liberala riksdagsmännen och be dem rädda det liberala partiets själ genom att rösta nej till detta avtal”.

Har du fått svar av Bengt Westerberg?

– Ja, och min position är inte särskilt originell. Det finns ett antal ledande liberaler som tycker som jag. Det är ytterst sällan som politiska förändringar i Sverige får en existentiell betydelse för en person som mig. Men det kan jag konstatera helt kallt: Om den här politiken hade gällt 1939 hade min far inte fått komma till Sverige.

Farföräldrarna, som inte ville lämna Österrike, fördrevs till gettot i polska Lodz och sedan vidare till dödsfabriken Chelmno där nazisterna gasade ihjäl över 150 000 människor.

Historien ligger nära Bo Rothstein. Han har ägnat senaste året åt att översätta sin pappas minnen så att hans barn och barnbarn ska kunna ta del av texten, som skrevs på tyska.

Rothstein mejlar bilder på tre så kallade snubbelstenar, gatstenar som nyligen placerades i hamnen i Malmö, för att hedra minnet av tre judiska män som sökte asyl i Sverige vid samma tid som pappan kom hit. Männerna nekades uppehålle i Sverige och mördades i Förintelsen.

"Det här är ingen partipolitisk markering från min sida. Det är i grunden en existentiell fråga", säger Bo Rothstein. Foto: Johan Wingborg/Göteborgs universitet

I decennier har Bo Rothstein, 68, varit en stridbar röst i debatten. Men han har inget partipolitiskt engagemang och detta är första gången, säger han, som han vänt sig direkt till en politisk kontakt för att försöka påverka ett beslut.

– Detta är en solklar eftergift till Sverigedemokraterna. Inget av de andra partierna, särskilt inte Liberalerna, gick till val på minskning av kvotflyktingar. Ett solklart avsteg från det man lovat väljarna. Men det är ingen partipolitisk markering från min sida. Det är i grunden en existentiell fråga.

DN talar med Bo Rothstein över videokamera från en bergsby i italienska Ligurien, där han numer är bosatt.

Dåvarande Centerpartiet tänkte ungefär likadant på 30-talet som Liberalerna gör nu

Statsvetaren bär en vinröd collegetröja med Oxforduniversitet, där han tidigare var verksam. Rothstein lämnade Oxford 2017 i protest mot Leonard Blavatnik, en av universitetets finansiärer som också skänkte pengar till Donald

Trump. ”Jag kan inte ge glans åt den personen”, sade Rothstein till [DN](#).

”Det är konstigt med ett liberalt parti som ställer upp på en i grunden illiberal politik”, säger Bo Rothstein. Foto: Johan Wingborg/Göteborgs universitet

Rothstein tolkar Kristerssonregeringens flyktingpolitik som en anpassning till den ”högnationalism” som flammade upp i USA, Italien, Ungern och Polen.

– Vi har liknande partier i de andra nordiska länderna, säger han. Men SD skiljer sig på en väldigt tydlig punkt: bakgrunden i den bruna myllan. Det tycks inte riktigt gå över. En framträdande kvinnlig sverigedemokrat uttalar sig å det grövsta om [Anne Franks dagbok](#) och firade valsegern på ett sätt som gav obehagliga associationer.

– Jag tror inte att Sverigedemokraterna kommer sätta igång något som liknar det som hände på 1930-talet. Jag är inte alarmist i den meningen. Den svenska demokratin skakar inte i sina grundvalar. Men det är konstigt med ett liberalt parti som ställer upp på en i grunden illiberal politik. Liberalerna är inget liberalt parti längre. Och det finns historiska paralleller som är besvärliga. Dåvarande Centerpartiet tänkte ungefär likadant på 30-talet som Liberalerna gör nu.

Läs mer:

[Partiledarnas drag för att slippa inre strider](#)

[Liberalen Karin Karlsbro kan uteslutas ur EU-gruppen](#)

[Johan Pehrson \(L\) anmäls internt](#)

TEXT

Björn af Kleen

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt